

UZASADNIENIE

W dniu 14 października 2013 roku J. M. małżonkowie K. wstąpili z wnioskiem o ustanowienie na rzecz (...) S.A. z siedzibą w L. służebności przesyłu na terenie nieruchomości gruntowych położonych w T. gmina P. obejmujących:

a/. działki o numerach ewidencyjnych (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...);

b/. działki o numerach ewidencyjnych (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...);

c/. działki o numerach ewidencyjnych (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...)

polegającej na znoszeniu istnienia na nieruchomościach infrastruktury elektroenergetycznej uczestniczki w postaci słupów i linii wysokiego napięcia oraz prawie do korzystania z nieruchomości obciążonych w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, usuwania awarii infrastruktury wraz z prawem wejścia i wjazdu od strony drogi publiczne za jednorazowym wynagrodzeniem w łącznej wysokości 22.687,47 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 lutego 2013 roku do dnia zapłaty. Nadto wniesli o obciążenie uczestniczki kosztami postępowania z uwagi na sprzeczność interesów.

W odpowiedzi na wniosek (...) S.A. z siedzibą w L. nie uznała wniosku i wniosła o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uczestniczka podniosła zarzut zasiedzenia na rzecz Skarbu Państwa służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu urządzeń przesyłowych sieci elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4kV oraz stacji transformatorowej wybudowanych i odebranych w dniu 16 lutego 1971 roku. Spółka wskazała, że w drodze sukcesji generalnej nabyła wszelkie prawa majątkowe służące Skarbowi Państwa – Zakładowi (...).

W piśmie z dnia 4 sierpnia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawców poparł wniosek kwestionując możliwość nabycia służebności przez Skarb Państwa w drodze zasiedzenia wobec korzystania z nieruchomości w ramach imperium nie dominium, uprawnienie do doliczenia posiadania przez Skarb Państwa przed 1 lutego 1989 roku oraz przenoszenie prawa służebności na przedmiotowych nieruchomościach na następców prawnych. Podniósł, że ustalenie przez Sąd zasiedzenia służebności w toku postępowania wytoczonego przez właściciela nieruchomości przeciwko posiadaczowi służebności jest możliwe tylko wtedy, gdy uczestnik jest podmiotem, na rzecz którego nastąpiło zasiedzenie [pismo – k. 112-119].

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2014r. Sąd Rejonowy w Zgierzu oddalił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu ustalili, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd I instancji oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach stanu faktycznego :

J. i M. małżonkowie K. są na prawach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej właścicielami nieruchomości położonych w T. gmina P. obejmujących:

a/. działki o numerach ewidencyjnych (...), objętych księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych;

b/. działki o numerach ewidencyjnych (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...);

c/ działki o numerach ewidencyjnych (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...).

(...) obejmują działki rolne i były sukcesywnie nabywane przez wnioskodawców w 1995, 1996 i 2000 roku, a następnie grunty orne zostały podzielone na kilkadziesiąt działek. Nad częścią nieruchomościami przebiegały już wówczas powstałe w latach 70-tych linie elektroenergetyczne niskiego i średniego napięcia, a na działce o aktualnym numerze ewidencyjnym (...) znajdowała się stacja transformatorowa. Nabywając nieruchomości wnioskodawcy wiedzieli o istnieniu wskazanej infrastruktury i nie czynili w związku z tym żadnych ustaleń poza zapoznaniem się z księgami wieczystymi. Właściciele nieruchomości nie dowiadywali się czy są ograniczenia możliwości zabudowania poszczególnych działek, a jedynie sąsiad proponował niską cenę za działkę z transformatorem powołując się na brak możliwości jej pełnej zabudowy z uwagi na stację i strefę ochronną .

Przedmiotowe linie energetyczne 15kV do stacji trafo i dwie linie 0,4 kV zasilające odbiorców zostały wybudowane przez Zakład (...) wchodzący w skład Zakłady (...), a ich odbiór techniczny ostateczny nastąpił w dniu 16 lutego 1971 roku. Linie są eksploatowane dotychczas i nie było przerw w eksploatacji innych niż wynikające z awarii lub konserwacji. Przeglądy sieci dokonywane są w razie stwierdzenia takiej potrzeby na oględzinach, które odbywają się co 4 lata .

W listopadzie 1958 r. zostało utworzone przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakłady (...) wpisane do rejestru przedsiębiorstw państwowych w dniu 10 marca 1959 roku, w tym Zakład (...) - Województwo [okoliczność bezsporna i wiadomości notaryjne, a ponadto kopia zarządzenia z akt rejestrowych – k. 88].

Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 57 z dnia 20 grudnia 1988 roku dokonany został podział przedsiębiorstw zgrupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego, w tym przedsiębiorstwa państwowego (...) w W., z którego wydzielono m.in. Zakład (...) tworząc z dotychczasowych zakładów odrębne przedsiębiorstwa państwowe na bazie składników mienia Centralnego O. Energetycznego w W.. Przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w Ł. powstało z dniem 1 stycznia 1989 roku na mocy zarządzenia 13/ (...) /89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku wydanego w wykonaniu wskazanego wyżej zarządzenia Prezesa Rady Ministrów.

Zarządzeniem nr 181/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku z dniem 9 lipca 1993 roku podzielono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) i wydzieloną część jego mienia przeniesiono do (...) S.A. w W., a pozostałą część Zakładu (...) w Ł. przekształcono w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł., która weszła we wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe Zakładu (...) w Ł.. Na podstawie wskazanego zarządzenia aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku doszło do przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w Ł. .

W dniu 30 czerwca 2007 roku doszło do aportowego zbycia części przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna w Ł., w tym przysługujących spółce (...) służebności gruntowych, na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (od 2008 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością), której następcą prawnym po przejściu w dniu 31 sierpnia 2010 roku jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł., w tym Oddział Ł.-Miasto w Ł..

Uczestniczka jest właścicielką linii przechodzących nad nieruchomościami wnioskodawców oraz stacji transformatorowej. Od początku istnienia linii były one eksploatowane i nadal są czynne. Pracownicy zakładu energetycznego wchodzi do transformatora „jak do siebie” i nie pytając właścicieli o zgodę próbują wycinać drzewa. Nie było sporów c do posadowienia słupów i linii na przedmiotowym gruncie wszczynanych przez właścicieli nieruchomości, również poprzednich. Przez wszystkie lata od dnia nabycia nieruchomości przez rodziców wnioskodawczyni nieruchomość była udostępniana pracownikom zakładu energetycznego w celu dokonania konserwacji linii, w szczególności przycięcia drzew wyrosłych na terenie nieruchomości. Działka została ogrodzona w latach 70-tych. Nie zdarzyło się aby ekipa nie została wpuszczona na teren nieruchomości, a linia wysokiego napięcia jest nadal czynna i przebywając na działce odczuwa się jej oddziaływanie.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji wywiódł, iż wniosek podlega oddaleniu, z uwagi na to, że uczestnik zasiedział służebność przesyłu, zatem brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wnieśli wnioskodawcy.

Skarżący zarzucili rozstrzygnięciu :

1.naruszenie przepisów prawa procesowego art. 13 § 2 k.p.c., art. 6 k.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem z uwagi na brak wykazania przez uczestnika postępowania tytułu prawnego do nieodpłatnego korzystania z gruntu, w tym brak wykazania prawa służebności przesyłu nabytego w drodze zasiedzenia co uzasadnia wniosek o ustanowienie prawa za wynagrodzeniem oraz nierozpoznanie istoty sprawy następstwem oddalenia wniosków dowodowych zgłoszonych przez wnioskodawców o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego celem wytyczenia na gruncie pasa służebności i wyliczenie wynagrodzenia za ustanowienie służebności ;

2.naruszenie przepisów prawa materialnego art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. w zw. z art. 176 k.c. i art. 175 k.c. oraz art. 305¹ k.c. – (...) k.c. przez ich błędne zastosowanie z uwagi na brak spełnienia przesłanki korzystania przez uczestnika urządzeniami z wolą wykonania władztwa dla siebie, w tym brak spełnienia przesłanki korzystania z urządzeń posadowionych na gruncie we własnym imieniu przez czas niezbędny do nabycia służebności przesyłu;

3.naruszenie przepisów prawa materialnego art. 292 k.c. w zw. z art. 45 k.c. w zw. z art. 44 k.c., gdyż przez zasiedzenie może być nabyte jedynie trwałe i widoczne urządzenie, a pas technologiczny i strefy ochronne uregulowane rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonania robót budowlanych nie należą do kategorii rzeczy majątkowych podlegających zasiedzeniu z odpowiednim zastosowaniem art. 172 k.c.;

4.naruszenie przepisów prawa materialnego art. 128 k.c. uchylonego ustawą z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny przez jego niezastosowanie, gdy powyższy przepis do dnia 1 lutego 1989 r. utrzymał zasadę jednolitego funduszu własności państwowej i innych praw rzeczowych, z uwagi na sprawowanie przez przedsiębiorstwa państwowe jedynie zarządu operatywnego mieniem państwowym odpowiadającym w istocie dzierżeniu, a od dnia 1 lutego 1989r. nie minął 30 letnio okres zasiedzenia służebności na nieruchomości wnioskodawców;

5.naruszenie przepisów prawa materialnego art. 245¹ k.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. i art. 234 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, gdyż do przeniesienia ograniczonych praw rzeczowych wymagane jest zawarcie umowy przenoszącej prawo i wpis prawa do księgi wieczystej, a w aktach sprawy brak jest dowodów ustanowienia na działce wnioskodawców prawa służebności oraz dowodów potwierdzających fakt przenoszenia służebności ;

6.naruszenie przepisów prawa materialnego art.1, 2, 3 ust.1, 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece i art. 355 §2 k.c. oraz art. 234 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, które wykluczają możliwość stosowania domniemań z prawa cywilnego przeciwko domniemaniom wynikającym z księgi wieczystej, Sąd I instancji nie wziął pod uwagę faktu niedołożenia przez uczestników postępowania należytej staranności w przedmiocie ujawnienia ewentualnych praw w księgach wieczystych;

7.naruszenie przepisów prawa procesowego art. 278 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i oddalenie wniosków o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłych sądowych;

8.naruszenie przepisów prawa procesowego art. 233 §1 k.p.c. przez błędną ocenę materiału dowodowego w tym pominięcie zeznań wnioskodawcy na okoliczność braku podejmowania przez uczestnika postępowania czynności na gruncie w obrębie pasa technologicznego, braku oznaczenia linii energetycznych ze wskazaniem jej właściciela ;

9. naruszenie prawa procesowego art. 386 §4 k.p.c. , art. 233 § 1k.p.c , art. 231 k.p.c. , art. 228 §1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 13§ 2 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie ;

10.naruszenie przepisów prawa z art. 17,19,21 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994r. w zw. z art. 6 k.c. i art. 13 §2 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie, gdyż uczestnik postępowania nie wykazał, iż prawo służebności wchodziło w skład majątku poprzedników prawnych.

W konkluzji skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia przez uwzględnienie wniosku wnioskodawców w całości .

Skarżący wnieśli o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu geodezji i kartografii oraz z zakresu wyceny nieruchomości celem sporządzenia mapy, co do przebiegu służebności i ustalenia wysokości wynagrodzenia za służebność.

W odpowiedzi na apelację uczestnik wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew zarzutom skarżących Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i trafnie określił konsekwencje prawne z nich wynikające.

Ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji , jak również bardzo szerokie i wnikliwie rozważania, Sąd Okręgowy przyjmuje za własne bez konieczności ponownego ich przytaczania.

W szczególności całkowicie bezzasadne są zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania cywilnego tj. art. 233 k.p.c. , 386 § 4 k.p.c. 228§1 i2 k.p.c. i art. 232 k.p.c.

Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji jest swobodna lecz na pewno nie dowolna, Sąd I instancji przywołał dowody na podstawie których poczynił ustalenia stanu faktycznego .Ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji nie jest sprzeczna z zasadami logicznego rozumowa i doświadczenia życiowego, nie przekracza granic zakreślonych dyspozycją art. 233 k.p.c.

To , że pracownicy uczestnika korzystali z nieruchomości wnioskodawców przy konserwacji linii energetycznej wynika z treści zeznań wnioskodawcy, który na rozprawie w dniu 12 listopada 2014r. (-k. 135) zeznał , iż od początku istnienia linii były one eksploatowane i nadal są czynne. Pracownicy zakładu energetycznego wchodzi do transformatora „jak do siebie” i nie pytając właścicieli o zgodę próbują wycinać drzewa. Nie było sporów co do posadowienia słupów i linii na przedmiotowym gruncie wszczynanych przez właścicieli nieruchomości, również poprzednich. Przez wszystkie lata od dnia nabycia nieruchomości przez rodziców wnioskodawczyni nieruchomość była udostępniana pracownikom zakładu energetycznego w celu dokonania konserwacji linii, w szczególności przycięcia drzew wyrosłych na terenie nieruchomości. Działka została ogrodzona w latach 70-tych. Nie zdarzyło się aby ekipa nie została wpuszczona na teren nieruchomości, a linia wysokiego napięcia jest nadal czynna i przebywając na działce odczuwa się jej oddziaływanie.

W świetle tych zeznań brak podstaw do twierdzenia , że uczestnik nie podejmował działań , które zmierzały do korzystania z urządzeń energetycznych i nie wykonywał władztwa dla siebie.

Bezzasadne są również zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji art. 278 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego , biorąc pod uwagę całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, Sąd I instancji prawidłowo oddalił wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych sądowych z zakresu geodezji i kartografii oraz biegłego do spraw szacowania nieruchomości. Skoro całokształt materiału dowodowego zebranego

w sprawie wskazywał na to, że wniosek o ustanowienie służebności przesyłu nie zasługuje na uwzględnienie, brak było podstaw do dopuszczania dowodu z opinii biegłych sądowych w celu wyznaczenia mapy, czy ustalenia wysokości wynagrodzenia.

Z tych samych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 381 k.p.c. pominął wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji.

Bezzasadne są także zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, iż podstawę prawną wniosku stanowi przepis art. 305² § 2 k.c., przy czym uwzględnienie roszczenia o ustanowienie służebności przesyłu może nastąpić jedynie w sytuacji gdy właścicielowi urzędzeń przesyłowych nie służy już uprawnienie do korzystania z obciążonej nieruchomości w zakresie jaki miałby wynikać z ustanowienia służebności.

Rację ma Sąd I instancji, iż zasadność żądania wnioskodawców uzależniona jest zatem od istnienia po stronie uczestniczki skutecznego względem nich prawa, na podstawie którego mogłaby korzystać z nieruchomości w zakresie wynikającym z treści służebności przesyłu.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, iż w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego uczestniczce służy takie prawo wynikające ze służebności gruntowej o treści przesyłu nabytej przez poprzedników prawnych uczestniczki w drodze zasiedzenia. Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd Sądu I instancji, iż podniesiony w sprawie zarzut zasiedzenia służebności jest skuteczny i prowadzi do oddalenia wniosku.

Bezzasadny jest podniesiony przez skarżących zarzut naruszenie przez Sąd I instancji przepisów art. 305¹ – 305⁴ k.c.

Pomimo tego, że przed wejściem w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. o służebności przesyłu, dodanych przez ustawę z dnia 30 maja 2008r.o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116. póź. 731) przepisy nie przewidywały wprost tego rodzaju służebności, będącej przedmiotem rozpoznawanej sprawy i w literaturze istniał spór co do możliwości nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie - to w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmowano, stosując w drodze analogii art. 145 k.c., możliwość ustanowienia służebności przesyłu, a także dopuszczalność nabycia jej w drodze zasiedzenia.

Służebność przesyłu daje uprawnionemu, aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawo własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego stanu ukształtowanego jego oświadczeniem woli o ustanowieniu służebności, przy czym należące do istoty tego ograniczenia obowiązki ciążyą na każdorazowym właścicielu nieruchomości.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, iż zarzut pełnomocnika wnioskodawców, że posiadanie poprzedników uczestniczki nie miało charakteru samoistnego i nie mogło doprowadzić do zasiedzenia służebności uznać należy za chybiony.

Zgodnie z treścią art. 285 § 1 k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania

w stosunku do niej określonych działań (służebność gruntowa).

Zgodnie z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, jeżeli polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia; przepisy o nabyciu w drodze zasiedzenia stosuje się odpowiednio. Urządzenie, o którym mowa w tym przepisie ma odpowiadać treści służebności pod względem gospodarczym. Oczywiście jest, że chodzi tu o odpowiednie urządzenie materialne, umożliwiające korzystanie z cudzej nieruchomości

w zakresie służebności, sporządzone na obcej nieruchomości lub co najmniej wkraczające w jej sferę. Charakter tego urządzenia ma być trwały, a nie chwilowy i musi być ono widoczne. Jak wynika z zebranego w sprawie

materiału dowodowego, uczestniczka i jej poprzednicy faktycznie korzystali z gruntu w taki sposób, jak to czyni osoba, której przysługuje służebność. Korzystanie to polegało na wykonywaniu takich aktów władztwa w stosunku do nieruchomości, które normalnie wykonuje osoba uprawniona z tytułu służebności. Wobec treści zeznań wnioskodawców bezspornym jest korzystanie przez uczestniczkę i jej poprzedników z nieruchomości wnioskodawczyni w zakresie niezbędnym do eksploatacji linii i stacji.

W takiej sytuacji dojść może do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, która treścią odpowiada treści służebności przesyłu uregulowanej obecnie w k.c., jeżeli powyższe władanie trwało przez wymagany prawem czas, a ten zależy od dobrej lub złej wiary w dacie wejście w posiadanie.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd I instancji prawidłowo określił bieg terminu zasiedzenia. W niniejszej sprawie bieg terminu zasiedzenia rozpoczął się najpóźniej w dniu odbioru technicznego linii i stacji trafo, tj. w dniu 16 lutego 1971 roku.

Rację ma Sąd I instancji, iż biorąc pod uwagę zebrany w sprawie materiał dowodowy należało uznać, że do objęcia w posiadanie doszło w złej wierze. Licząc zatem 20 lat od 16 lutego 1971 roku do zasiedzenia służebności na podstawie art. 172 k.c. w pierwotnym brzmieniu doszło by z dniem 17 lutego 1991 roku. Terminy 10 lat w dobre i 20 lat w złej wierze stosuje się wyłącznie wtedy, gdy zasiedzenie nastąpiło przed wejściem w życie noweli kodeksu cywilnego wprowadzonej ustawą z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. 1990, Nr 55, poz. 321), tj. przed dniem 1 października 1990 roku. Taki sposób liczenia terminów nakazuje art. 9 powyżej wskazanej noweli stanowiący, że do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy. Jeśli bieg zasiedzenia rozpoczął się, ale nie zakończył przed tą datą - tak jak w niniejszej sprawie - mają zastosowanie terminy dwudziestoletni i trzydziestoletni wprowadzone wskazaną nowelą. W niniejszej sprawie doszło zatem do wydłużenia wymaganego okresu posiadania służebności do lat 30, czyli do zasiedzenia służebności o treści służebności przesyłu obciążającej nieruchomość uczestników doszło z dniem 17 lutego 2001 roku.

Nie znajduje także uzasadnienia zarzut skarżących, iż brak było możliwości stwierdzenia zasiedzenia na rzecz przedsiębiorstwa państwowego przed dniem 1 lutego 1989 roku wobec przynależności całego mienia do Państwa. Bez wątplenia każdy kolejny zakład energetyczny był przedsiębiorcą, który w oznaczonym zakresie korzystał zgodnie z przeznaczeniem z urządzeń służących do doprowadzania energii elektrycznej, a zatem urządzeń przesyłowych w rozumieniu art. 49 § 1 k.c. wchodzących w skład przedsiębiorstwa i posadowionych na nieruchomościach obciążonych. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego Zakład (...) stanowił pierwotnie zakład w ramach przedsiębiorstwa państwowego o nazwie Zakłady (...), a następnie został z niego wydzielony jako samodzielne przedsiębiorstwo państwowe na mocy zarządzenia z 16 stycznia 1989 roku. Nim doszło do przekształcenia Zakładu (...) z przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną - władało ono sporną linią energetyczną w ramach sprawowanego zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Podmiot ten władał mieniem państwowym, lecz czynił to w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a nie w imieniu własnym. Od 1964 roku do 1 lutego 1989 roku obowiązywała zasada jednolitej własności państwowej, którą wyrażała treść art. 128 k.c. w jego pierwotnym brzmieniu. W czasie obowiązywania tego przepisu przyjmowano, że własność ogólnonarodowa przysługuje niepodzielnie Państwu. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa i państwowe osoby prawne wykonywały jedynie uprawnienia wynikające z własności państwowej. W konsekwencji także posiadanie nieruchomości przez te podmioty było równoznaczne z posiadaniem przez Skarb Państwa. W orzecznictwie utrwalone zostało stanowisko, że władanie przez państwowe osoby prawne nieruchomościami, które nie stanowiły własności państwowej było wykonywane na rzecz Skarbu Państwa i prowadziło, przy spełnieniu wymaganych przesłanek, do nabycia własności nieruchomości w wyniku zasiedzenia przez Skarb Państwa, gdyż status państwowych osób prawnych nie zezwalał na nabycie przez nie własności nieruchomości w drodze zasiedzenia. Nie ma jednak żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy z 1989 r. nowelizującej kodeks cywilny nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji zasadnie przyjął, iż Skarb Państwa był nie tylko właścicielem, ale i posiadaczem rzeczy znajdujących się w zarządzie państwowych osób prawnych. W rezultacie, jeżeli nieruchomości pozostająca w zarządzie państwowej osoby prawnej nie była przedmiotem własności państwowej, jej zasiedzenie w razie ziszczenia się przesłanek przewidzianych w art. 172 k.c. mogło nastąpić nie przez państwową osobę prawną sprawującą zarząd, lecz przez Skarb Państwa. Z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) zniesiona została zasada, że jedynie Skarbowi Państwa może przysługiwać prawo własności mienia państwowego, w wyniku czego państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną w zakresie nabywania składników majątkowych na własność. Dopiero zatem po dniu 1 lutego 1989 roku przedsiębiorstwa państwowe wykonywały posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności we własnym imieniu. Dla stwierdzenia nabycia własności nieruchomości w wyniku zasiedzenia przez Skarb Państwa nie ma znaczenia, że nieruchomości posiadały kolejno różne jednostki państwowe i żadna z nich nie była posiadaczem przez okres wymagany do nabycia własności przez zasiedzenie. Istotne jest jedynie, czy łączny okres posiadania przez te podmioty jest wystarczający do zasiedzenia przez Skarb Państwa.

W rozpoznawanej sprawie brak jest przy tym podstaw po przyjęcia by władanie nieruchomością w ramach służebności miało charakter władczy (imperium) i nie mogło prowadzić do zasiedzenia. Brak jest jakichkolwiek dowodów, aby wejście na teren przedmiotowej nieruchomości nastąpiło na podstawie władczych aktów Państwa, a tym bardziej by przez wszystkie lata linie były eksploatowane w związku jakimkolwiek publicznoprawnymi uprawnieniami przedsiębiorstw energetycznych.

Od 1989 roku Zakład (...) otrzymał status samodzielnego przedsiębiorstwa państwowego powstałego na bazie mienia państwowego pozostającego dotychczas w jego zarządzie, a w 1993 roku zostało ono przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa i zmieniło nazwę na (...) S.A. przejmując mienie przekształcanego przedsiębiorstwa, w zakresie w jakim nie zostało ono przeniesione do (...) S.A. w W., w tym w odniesieniu do przedmiotowej linii niskiego napięcia. Przedmiotową linię jako wydzieloną część przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) wniesiono aportem do wskazanej spółki zgodnie z aktem przekształcenia z dnia 12 lipca 1993 roku. Treść aktu nie pozostawia wątpliwości co do przekazania powstającej Spółce nie tylko praw własności, użytkowania wieczystego czy wynikających z najmu lub dzierżawy, ale również posiadania wszelkich służebności gruntowych niezbędnych do dalszej eksploatacji sieci. W konsekwencji tego przekształcenia następcą prawnym Skarbu Państwa stała się wskazana Spółka. Następcy prawni – w kolejnych przekształceniach – przejmowali cały zakres działalności poprzedników związany z przesyłem i całe ich mienie służące wykonywaniu obowiązków operatora sieci przesyłowych, w szczególności urządzenia energetyczne i służebności konieczne do ich eksploatacji. W ocenie Sądu przekazanie (...) S.A. mienia przekształcanego przedsiębiorstwa państwowego i wydanie Spółce infrastruktury przesyłowej obejmowało również przekazanie jej posiadania służebności obejmującej prawo dostępu do niej w celu prawidłowej eksploatacji przedmiotowych linii 15 kV i 0,4 kV oraz stacji trafo.

Prowadzi do wniosku, że w dacie upływu terminu tego zasiedzenia właścicielem linii 15 kV i 0,4 kV oraz stacji trafo w T. i posiadaczem służebności nie był już Skarb Państwa, ale jednoosobowa spółka Skarbu Państwa mająca odrębną od niego osobowość prawną – (...) S.A. z siedzibą w Ł. i na jej rzecz, z doliczeniem w trybie art. 176 k.c. posiadania poprzednika, doszło z dniem 17 lutego 2001 roku do podnoszonego przez uczestniczkę zasiedzenia.

Według art. 176 § 1 k.c., jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści. Przepis art. 176 k.c. nie czyni rozróżnienia, czy przeniesienie posiadania ma nastąpić na podstawie czynności prawnej, czy także w inny sposób, w tym na przykład z mocy prawa. Zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w orzecznictwie, do przeniesienia posiadania może dojść w każdy ze sposobów wskazanych w art. 348-351 k.c. Stosownie do art. 348 k.c. przeniesienie posiadania następuje przez wydanie rzeczy. Wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą, jest jednoznaczne z wydaniem samej rzeczy. Przeniesienie posiadania samoistnego na

posiadacza zależnego albo na dzierżyciela może też nastąpić na mocy samej umowy między stronami (art. 351 k.c.). Stwierdzić zatem należy, że akt notarialny z 12 lipca 1993 roku przekształcenia Zakładu (...) w (...) Spółkę Akcyjną jest dokumentem stwierdzającym, że doszło do przeniesienia posiadania wszelkich nieruchomości, przez które przebiega przekazywana infrastruktura przesyłowa w pełnym zakresie niezbędnym do jej eksploatacji.

Rację ma Sąd I instancji, iż w konsekwencji J. i M. małżonkowie K. nie mogą skutecznie domagać się ustanowienia służebności przesyłu na rzecz uczestniczki, która już dysponuje analogiczną służebnością obciążającą nieruchomość wnioskodawcy.

Nie znajduje także uzasadnienia zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu

art. 1,2 ,3 ust.1 , art. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz.707 ze zm.) . W swoich wywodach skarżący pomija, iż wpis służebności do działu III księgi wieczystej nie ma charakteru konstytutywny a jedynie deklaratoryjny. Brak stosownego wpisu nie przesądza zatem w żadnym razie tego, że służebność taka nie istnieje. Wpis do księgi wieczystej nie kreuje bowiem służebności. Nadto skarżący pomijają fakt , iż nabywali nieruchomości objęte wnioskiem w latach 1995- 2000, natomiast zasiedzenie służebności przesyłu nastąpiło dopiero w 2001r. – zatem po nabyciu przedmiotowych nieruchomości przez wnioskodawców.

W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu Okręgowego, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.